

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 17.12.2012
COM(2012) 765 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Przegląd dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią (wersja przekształcona)

Przegląd 2012

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Przegląd dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią (wersja przekształcona)

Przegląd 2012

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

1. Wprowadzenie

Na mocy art. 21 dyrektywy w sprawie ekoprojektu Komisja ma obowiązek nie później niż w 2012 r. dokonać przeglądu skuteczności dyrektywy w sprawie ekoprojektu i jej środków wykonawczych oraz ocenić, czy wskazane jest rozszerzenie zakresu stosowania tej dyrektywy na produkty niezwiązane z energią.

2. Skuteczność dyrektywy

W 2011 r. Komisja rozpoczęła specjalne badanie (zwane dalej „badaniem oceniającym”), w którym miała ocenić skuteczność (i) dyrektywy i jej środków wykonawczych, (ii) metodyki w zakresie ekoprojektu, (iii) progu dla środków wykonawczych opisanego w art. 15 dyrektywy, (iv) mechanizmu nadzoru rynku i (v) środków samoregulacji¹.

Osobne badanie przeprowadzono w celu zaktualizowania metodyki w zakresie ekoprojektu, skutkiem czego powstała metodyka w zakresie ekoprojektu dla produktów związanych z energią².

Badanie oceniające wykazało, że dyrektywa w sprawie ekoprojektu zasadniczo realizuje cele polityki (swobodny przepływ towarów i ochrona środowiska) i że w chwili obecnej nie uznaje się, aby zmiana dyrektywy była wskazana lub potrzebna w celu zwiększenia skuteczności dyrektywy i jej środków wykonawczych.

W wyniku badania sformułowano w szczególności następujące wnioski:

- Zasadniczo dyrektywa osiąga swoje cele strategiczne. Od 2005 r. środki wykonawcze dotyczyły głównie efektywności energetycznej. Dostępne dane świadczą o dążeniu do uzyskania efektywności energetycznej w przypadku wszystkich produktów regulowanych na podstawie środków wykonawczych dotyczących ekoprojektu³.

¹ Wersja ostateczna sprawozdania (opublikowana w marcu 2012 r.) znajduje się na stronie http://cses.co.uk/ecodesign_evaluation.

² Informacje o nowej metodyce można znaleźć na stronie. <http://www.meerp.eu/>

³ W trzech przypadkach (oświetlenie domowe, tryb czuwania, pompy cyrkulacyjne) wymogi ekoprojektu bezpośrednio przyczyniają się do tego dążenia. W jednym przypadku (telewizory) uznano, że największą rolę odegrał postęp technologiczny. W jednym przypadku (zewnętrzne źródła zasilania) nie ma wystarczających danych, aby ocenić skutki środka wykonawczego.

- Jest za wcześnie, aby poprawnie ocenić pełne oddziaływanie dyrektywy oraz obowiązkowych środków wykonawczych i środków samoregulacji, ze względu na zbyt krótki okres ich stosowania. W przypadku jednego z dwunastu rozporządzeń w sprawie ekoprojektu przyjętych przed rozpoczęciem badania wymogi poziomu 1 nie weszły jeszcze w życie, a w przypadku ośmiu środków wykonawczych wymogi poziomu 2 nie weszły jeszcze w życie. Ponadto z dwóch proponowanych dobrowolnych umów jak dotąd żadna nie została oficjalnie zatwierdzona przez Komisję⁴.
- Uznano, że orientacyjne kryteria przyjęcia środków wykonawczych w zakresie ekoprojektu, określone w art. 15 dyrektywy w sprawie ekoprojektu, są nadal odpowiednie.
- W badaniu poruszono wiele kwestii dotyczących (nowej) metodyki w zakresie ekoprojektu dla produktów związanych z energią.

W badaniu wskazano również problemy, jakie napotyka się na poziomie UE i państw członkowskich przy stosowaniu dyrektywy w sprawie ekoprojektu i jej środków wykonawczych; są to między innymi:

- złożona i długotrwała procedura przygotowawcza;
- dane niewystarczające do podejmowania decyzji w zakresie polityki (np. dane o tendencjach rynkowych i rozwoju technologicznym, dane rynkowe, dane dotyczące wyników pochodzące z działań w zakresie nadzoru rynku itp.);
- niedostateczna koordynacja środków w zakresie ekoprojektu z innymi aktami prawa UE, takimi jak dyrektywa w sprawie zużytego sprzętu elektrotechnicznego i elektrycznego (WEEE), dyrektywa w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (RoHS) i dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (EPBD);
- zasoby niewystarczające do wykonywania coraz większej ilości prac regulacyjnych, komunikacyjnych i normalizacyjnych;
- kwestia poziomu ambicji niektórych wymogów, w szczególności wymogów poziomu 1;
- niewykorzystana możliwość podejmowania dalszych niezwiązanych z energią kwestii dotyczących produktów związanych z energią (np. efektywnego wykorzystania materiałów, możliwości recyklingu itp.);
- opóźnienia w opracowywaniu odpowiednich zharmonizowanych norm;
- niewystarczający i nieskuteczny nadzór rynkowy⁵.

⁴ Zatwierdzenie dobrowolnej umowy w sprawie złożonych przystawek do odbioru sygnału telewizyjnego (set-top boksów) jest zaplanowane jeszcze na 2012 r., a umowa w sprawie sprzętu do przetwarzania informacji graficznych zostanie zatwierdzona w 2013 r.

⁵ Szacuje się, że 10–20 % produktów objętych środkami wykonawczymi jest niezgodnych z przepisami.

Na podstawie swojego badania Komisja wyciągnęła wnioski na temat działań, które należy podjąć. Komisja w szczególności podejmuje działania, które przyczynią się do poprawy stosowania dyrektywy i jej środków wykonawczych. Najistotniejsze z tych działań to:

- Zlecanie prac nielegislacyjnych (zwłaszcza działań komunikacyjnych) podmiotom zewnętrznym, aby umożliwić zaangażowanie zasobów Komisji w opracowywanie i wykonywanie prawnie wiążących aktów.⁶ Komisja zamierza wykorzystywać stronę Europe Direct⁶ do odpowiadania na pytania obywateli o ekoprojekt, etykietowanie energetyczne i oznakowanie opon. Ponadto Komisja wraz z Agencją Wykonawczą ds. Konkurencyjności i Innowacyjności (EACI) tworzy specjalne „centrum informacyjne ds. komunikacji”, które będzie służyć pomocą w (i) przygotowywaniu i prowadzeniu kampanii informacyjnych dotyczących ekoprojektu i etykietowania energetycznego oraz (ii) odpowiadaniu na pytania obywateli, zainteresowanych podmiotów i innych stron.
- Dalsze korzystanie ze specjalistycznej wiedzy technicznej innych organów UE, w tym Wspólnego Centrum Badawczego (JRC) i EACI. Na przykład JRC bardziej zaangażuje się w opracowywanie technicznych aspektów nowych środków wykonawczych i w monitorowanie prac normalizacyjnych w przypadku wybranych grup produktów, a także przyczyni się do rozwoju bardziej zintegrowanego procesu legislacyjnego dla różnych instrumentów polityki (dotyczących ekoprojektu, etykietowania energetycznego, oznakowania ekologicznego, zielonych zamówień publicznych, WEEE, RoHS itp.).
- Dalsze starania, aby w coraz większym stopniu korzystać z wiedzy fachowej zainteresowanych podmiotów (państw członkowskich, przemysłu i organizacji pozarządowych), w szczególności w procesie przeglądu i rewizji obowiązujących środków wykonawczych⁷.
- Ponadto tworzona jest baza danych dotyczących efektywności energetycznej i innych ekologicznych aspektów produktów wprowadzanych na rynek UE.
- Wykorzystanie ekspertów zewnętrznych (w tym konsultantów nowego podejścia) do dokładniejszego monitorowania prac normalizacyjnych prowadzonych przez europejskie organy normalizacyjne do celów opracowania środków wykonawczych w zakresie ekoprojektu; pomoc dla organizacji pozarządowych umożliwiającą im aktywny udział w pracach normalizacyjnych.
- Rozpoczęcie corocznego gromadzenia danych w ramach nadzoru rynku oraz wspólnego działania w zakresie nadzoru rynku, realizowanego przez organy krajowe w ramach programu „Inteligentna energia dla Europy” na 2013 r. w celu poprawy egzekwowania przepisów w zakresie ekoprojektu i etykietowania energetycznego. Tworzona jest baza danych dotyczących efektywności energetycznej i innych ekologicznych aspektów produktów wprowadzanych na rynek UE.

3. Rozszerzenie zakresu stosowania dyrektywy

⁶ Zob. http://europa.eu/europedirect/index_pl.htm

⁷ Do końca 2014 r. przeglądowi zostanie poddanych 11 środków wykonawczych (osiem środków dotyczących ekoprojektu i trzy środki dotyczące etykietowania energetycznego).

Zgodnie z przepisami art. 21 dyrektywy w badaniu uwzględniono również potrzebę rozszerzenia zakresu stosowania dyrektywy na produkty niezwiązane z energią.

Na podstawie badania Komisja ustaliła, że obecnie nie ma potrzeby rozszerzania zakresu stosowania dyrektywy w sprawie ekoprojektu na produkty niezwiązane z energią.

W wyniku badania sformułowano w szczególności następujące wnioski:

- Zbyt mało doświadczeń dotyczących obecnego zakresu stosowania dyrektywy (rozszerzonego na produkty związane z energią w przekształconej wersji dyrektywy z 2009 r.) Jak dotąd wszystkie środki wykonawcze opracowane przez Komisję dotyczą produktów wykorzystujących energię. Plan działań w zakresie ekoprojektu na lata 2012–2014 obejmuje pierwsze grupy produktów związanych z energią, takie jak okna czy izolacja termiczna.
- Najwyższym priorytetem jest ukończenie prac regulacyjnych na podstawie dyrektywy w sprawie ekoprojektu z 2005 r. i pierwszego planu działań w zakresie ekoprojektu na lata 2009–2011. W przeciwnym wypadku nakład pracy wynikający z konieczności realizacji obecnych planów działań⁸ i rozpoczęcia badań przygotowawczych dla nowych grup produktów, w połączeniu z ograniczonymi zasobami, może spowodować odłożenie (co najmniej do 2015 r.) prac regulacyjnych nad grupami produktów niezwiązanych z energią.
- W przypadku produktów niezwiązanych z energią konieczna jest zmiana podejścia. W przeciwieństwie do produktów wykorzystujących energię wiele produktów niezwiązanych z energią (np. żywność, napoje, wyroby włókiennicze) ma znaczące oddziaływanie na środowisko, które przejawia się głównie na najwcześniejszym etapie cyklu życia (np. przy produkcji surowców na poziomie hodowli bydła czy prowadzenia upraw), a zatem badanie produktu nie stanowiłoby w tym przypadku właściwej formy oceny zgodności z przepisami.
- Obecnie istotna trudność polega na określeniu wykonalnych wymogów ekoprojektu dla tych grup produktów niezwiązanych z energią o najwyższym potencjale oszczędności energii⁹.

4. Podsumowanie

W dniu 19 kwietnia 2012 r. Komisja zasięgnęła opinii Forum Konsultacyjnego ds. Ekoprojektu w sprawie zaleceń sformułowanych w badaniu oceniającym i wstępnych wniosków. Zainteresowane strony szeroko poparły stanowisko Komisji na temat planów poprawy skuteczności dyrektywy i jej środków wykonawczych, a także na temat zakresu jej stosowania¹⁰.

⁸ Głównie działań wykonawczych, komunikacyjnych i prawnych oraz prac nad 35 normami.

⁹ Ustalenie wymogów wydaje się możliwe w przypadku produktów niezwiązanych z energią, takich jak meble, chemiczne środki czyszczące, materace i zabawki. Produkty te mają jednak niewielki udział w ogólnym oddziaływaniu na środowisko produktów niezwiązanych z energią.

¹⁰ Zob. protokół z posiedzenia Forum Konsultacyjnego ds. Ekoprojektu z dnia 19 kwietnia 2012 r. http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/ecodesign/consultation-forum/files/20120419_minutes_en.pdf

Komisja uznaje zatem, że **nie ma potrzeby ani natychmiastowej rewizji dyrektywy w sprawie ekoprojektu, ani rozszerzenia zakresu jej stosowania na produkty niezwiązane z energią**, i proponuje następujące rozwiązanie:

- W stosownych przypadkach określone aspekty dyrektywy w sprawie ekoprojektu, będące przedmiotem niniejszego przeglądu, można poddać ponownej ocenie w ramach planowanego na 2014 r. przeglądu dyrektywy w sprawie etykietowania energetycznego. Skutki rozporządzeń wykonawczych w sprawie ekoprojektu i delegowanych rozporządzeń w sprawie etykietowania energetycznego, mających zastosowanie do tego samego produktu związanego z energią, są często powiązane i uzupełniają się.
- We wszelkich przyszłych badaniach oceniających określone aspekty dyrektywy w sprawie ekoprojektu należy:
 - uwzględniać wyniki badania oceniającego z 2011 r. i, w razie potrzeby, aktualizować zawarte w nim zalecenia;
 - w świetle nowych danych zwrócić szczególną uwagę na te aspekty, które mogły nie zostać w pełni ocenione w badaniu z 2011 r. (takie jak skuteczność środków wykonawczych i zharmonizowanych norm oraz ściślejsza koordynacja wykonania dwóch dyrektyw).

Komisja będzie kontynuowała współpracę z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami w celu poprawy wdrażania dyrektywy w sprawie ekoprojektu i jej środków wykonawczych.